

Hij vergeet de zijnen niet

Ledevaartkerk Chaam, gedachtenisdienst zondag 26 november 2017

Ds. Sara Dondorp

Inleiding

Vandaag noemen we de namen van diegenen die in het afgelopen jaar gestorven zijn. We stellen ze in het licht, om ons eraan te herinneren dat zij niet vergeten zijn. De teksten die daarbij horen, zijn teksten van troost. Over geluk en vrede, over Licht en over toekomst. In dat teken staat het visioen van de profeet Daniël. Hij leefde in ballingschap. Had oorlog meegemaakt. Kende uitzichtloosheid en teleurstelling. Maar hij was een ziener. Hij zag visioenen. Uit één daarvan lezen we vanmorgen een fragment.

Eerste lezing: Daniël 12:1-4

Tweede lezing: Matteüs 5:1-12a

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus, Lieve mensen, 'Gelukkig', zegt Jezus, gelukkig zijn zij die... Hij herhaalt het nog een aantal keren. Jezus spreekt over mensen die gelukkig zijn. Je zou bijna denken dat hij zo'n geluksgoeroe is. Een enthousiaste spreker voor een grote zaal met mensen, die meestal veel hebben betaald om binnen te komen. De spreker zal ze vertellen hoe ze gelukkig kunnen worden. Gelukkig ben je als je in het nu leeft, bijvoorbeeld. Of als je in jezelf gelooft. Als je zelfvertrouwen hebt. Of misschien wel als je de stilte in jezelf zoekt. Geluk is een werkwoord. Geluk moet je doen! In noem zomaar wat dingen die in me op komen. En ik stel me voor dat de mensen in die zaal niet gelukkig zijn, want waarom zouden ze anders betalen voor zo'n lezing? Geluk moet je doen! Eerlijk gezegd geloof ik daar niet zo in. Als het dan niet lukt, heb je het ook nog aan jezelf te wijten. Alsof je daar gelukkiger van wordt. Alsof je geluk zou kunnen kopen, bij wijze van handleiding. Doe dit, dan wordt je gelukkig. Zo niet, dan ben je een loser. Of, en dat zien we in deze tijd van feestdagen om ons heen gebeuren: koop dit, en je wordt gelukkig. Zo niet, dan loop je achter, ben je een dief van je portemonnee of op z'n minst een krent.

Wat Jezus zegt is precies het tegenovergestelde. Hij heeft het bijna alleen maar over losers. Over mensen die het zwaar hebben. Mensen met tegenslag. Mensen die normaal gezien niet gehoord worden, mensen zonder stem. Onder aan de voet van de berg staat de menigte die hem gevolgd is. Een grote groep mensen, die hem in hun verlangen gevolgd zijn. Mensen zoals u en ik, die het gewone leven leven, soms met vreugde, soms met verdriet, soms vrolijk, soms moeilijk. Mensen die het gewicht met zich meedragen van het leven dat ze leven. Soms vreugde, soms leegte en gemis. Onder aan die berg staan mensen die verlangen naar genezing. Mensen die ernaar verlangen om gekend te zijn, gezien te worden. Gekend in hun vreugde, in hun verdriet, in hun gemis. Mensen voor wie normaal gezien vaak heel weinig aandacht is. En even lijkt het alsof Jezus óók geen aandacht voor hen heeft.

Want vrijwel meteen gaat hij met zijn leerlingen de berg op. Daar gaat hij zitten, zijn leerlingen om zich heen. Om te leren, te onderwijzen. En dan blijkt dat hij de menigte wél gezien heeft. Want wat hij zijn leerlingen leert, begint over hen: Wie nederig van hart zijn, treurenden, zachtmoedigen, hongerigen, barmhartigen, zuiveren van hart, vreedstichters, vervolgd. Kortom: al die mensen die verlangen naar verlichting. Die hun persoonlijke

last meenemen onderweg naar ... onderweg naar wie weet waarheen. Misschien wel onderweg naar Gods koninkrijk. Niet wetende hoe dat ooit te kunnen bereiken. Jezus heeft hen gezien en is hen niet vergeten. Zijn onderwijs begint bij hen. Want zijn juist zij niet degenen die God de Vader nooit vergeet? Gelukkig zijn zij, zegt Jezus. Niet als handleiding. Doe dit en je zult gelukkig worden. Koopt dit en je wordt blij. Hij zegt het als gelukwens. Als verlangen. Als toekomstvisioen. Waar het om gaat bij Gods koningschap, is dat zij gelukkig zijn, dat zij gezegende mensen zijn. Dat geldt misschien wel voor al Gods kinderen, maar toch in het bijzonder voor hen die het moeilijk hebben. Gelukkig de nederigen, de treurende, de zachtmoedigen. Als Jezus mensen gelukwens, begint hij bij hen. Hij heeft ze gezien, hij vergeet ze niet.

Onwillekeurig denk ik aan een regel uit een kerklied. Ik heb het opgezocht, het staat niet meer in het nieuwe liedboek. "Hij vergeet de zijnen niet". Het is een tekst van Jan Pieter Heije. Nederlandse dichter uit de 19e eeuw.

"Alle volken, looft de Here,
aarde, zing een vrolijk lied!

Juicht nu allen, geeft Hem ere:

Hij vergeet de zijnen niet!"¹

In dat lied wordt het een wisselwerking. Juist in de wetenschap dat Gods kinderen niet vergeten worden, kunnen zij Gods lof blijven zingen, kunnen wij lofzingen: Hij vergeet de zijnen niet! Alle soorten van losers en niet-losers zijn bij God bekend. Opgeschreven in zijn levensboek, zeggen we dan. Daaruit bestaat het geluk: gezien zijn door de Eeuwige. Een gezegend leven is: gekend zijn bij God. Opgetekend staan in Gods levensboek.

Het is een menselijke manier om Gods grootheid te bevatten. Opgeschreven staan om als levend mens gezien te zijn, gezegend te zijn in Gods ogen. Een zegen die verder gaat dan het leven. Een zegen tot voorbij onze horizon. Waarmee ik niet wil zeggen dat eenvoudige en nederigen in dit leven losers zijn en in een volgend leven gezegend. Nee, Jezus heeft het volgens mij over de mensen nu, de mensen om hem heen. Het geleefde leven. Daarin vinden we geluk en zegen als we gezien zijn. Waar het om gaat is dat die zegen niet ophoudt bij de dood. Gods zegen, Gods liefde gaat verder. Over alle grenzen heen. Voorbij dit leven, maar zeker ook in dit leven.

Bij vrijwel elk afscheid in het afgelopen jaar, heb ik de woorden mogen uitspreken: 'deze naam zal geschreven staan in het levensboek, om Jezus wil'.

Om ons eraan te herinneren dat deze naam niet vergeten wordt. Het boek van de Eeuwige, waarin de namen opgetekend staan. Opgetekend, zodat zij zullen blijven voortbestaan. Niet alleen in onze herinnering, maar ook in Gods hand. Zo zou je ook het visioen van Daniël kunnen lezen. Hij leefde in een tijd van oorlog en ballingschap. Hij moet gedacht hebben aan allen die het niet hadden gered. Ook zij delen mee in het visioen van Gods Koningschap. Zij zullen niet vergeten worden. Zij zullen tot hun recht komen.

In zijn visioen krijgt Daniël de opdracht het boek te verzegelen. Het klinkt misschien streng, maar ik vind het ook een mooi gebaar. Wat er ook gebeurd is, wat er ook gebeuren zal - en er gebeuren heel veel verschrikkelijke dingen in de wereld, er zijn situaties waarin mensen elkaar niet kunnen vertrouwen, situaties waarbij de ene mens een gevaar is voor de andere mens, - wat er ook gebeuren zal, bij God zijn de namen veilig. Alsof we in dat boek alvast even een klein inkijsje kunnen krijgen van wat er achter de

¹ Liedboek voor de Kerken lied 464.

aardse ellende tevoorschijn kan komen. Dat God voor ons een goed en vredig leven heeft bedoeld, ook hier op aarde, hier in onze wereld, in ons gewone leven. Het is er nog niet, maar het staat opgetekend. Zwart op wit. Opgeschreven in het levensboek, om Jezus' wil. Veel later is er een andere ziener. Johannes op Padmos. Die ziet dat de zegels verbroken worden. Het visioen van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Wat hij zag was een visioen. Geen werkelijkheid in de toekomst. Een visioen om vooruit te durven kijken. Achter een moeilijke of zelfs ellendige werkelijkheid om. Een visioen dat uiteindelijk wil zeggen: God vergeet de zijnen niet!
Amen